

DZIEJE

PL ISSN 0419-8824

INDEKS 355682

NAJNOWSZE

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

3–2015

<http://rcin.org.pl>

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

DZIEJE NAJNOWSZE

**Rocznik XLVII
2015
3**

WARSZAWA 2015

<http://rcin.org.pl>

„Dzieje Najnowsze”
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszcaka,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

Wydanie publikacji dofinansowane przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
(Umowa nr 510/P-DUN/2015) dzięki staraniom Towarzystwa Miłośników Historii

KOMITET REDAKCYJNY

Idesbald Goddeeris, Krzysztof Kawalec, Marek Kornat, Piotr Madajczyk,
Wojciech Materski, Jan Molenda, Władimir Niewieżyń, Andrzej Nowak, Wojciech Rojek,
Dušan Segeš, Andrzej Sucheitz, Ryszard Sudziński, Włodzimierz Suleja,
Małgorzata Willaume, Michihiro Yasui, Elżbieta Znamierowska–Rakk

REDAKCJA

Andrzej Chojnowski, Małgorzata Gmurczyk–Wrońska (sekretarz),
Marek K. Kamiński, Andrzej Koryn, Rafał Stobiecki, Jacek Tebinka,
Tadeusz Wolsza (redaktor naczelny)

REDAKTOR WYDAWNICZY

Jerzy Lewiński

TŁUMACZ

Aleksandra Rodzińska–Chojnowska

Czasopismo recenzowane

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00–272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 22 831–02–61

ISSN 0419–8824

© Instytut Historii PAN & Wydawnictwo DiG, 2015

Wydawnictwo DiG Sp.j.
PL 01–987 Warszawa, ul. Dankowicka 16 c lok. 2
tel./fax (+4822) 839–08–38
e–mail: biuro@dig.pl <http://www.dig.pl>

Druk cyfrowy: FABRYKA DRUKU w Warszawie

<http://rcin.org.pl>

Spis treści

STUDIA I ARTYKUŁY

Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk — <i>Zasady rekrutacji i socjologiczna charakterystyka kobiet służących w OLK i WSK AK</i>	3
Jolanta Mysiakowska-Muszyńska — „ <i>W imię Boga i Ojczyzny!</i> ”. <i>Działalność społeczno-polityczna Narodowej Organizacji Kobiet 1919-1939 — wybrane zagadnienia</i>	25
Oskar Borzęcki — <i>Brygada Korwina w szeregach ZWZ-AK w latach 1941-1943</i>	49
Hubert Kuberski — <i>Wschodnioeuropejscy ochotnicy cudzoziemscy w niemieckich oddziałach Ostheer, SS i policji pacyfikujących Powstanie Warszawskie. Casus „własowców”, Kałmuków i SS Galizien...</i>	75
Piotr Łysakowski — <i>Powstanie Warszawskie w opiniach wybranych niemieckich gazet</i>	107
Joanna Maj — <i>Rola Indii w Organizacji Narodów Zjednoczonych według koncepcji politycznej Jawaharlala Nehru</i>	135
Łukasz Jureńczyk — <i>Reakcja administracji Jimmy’ego Cartera na komunistyczny przewrót i wkroczenie wojsk sowieckich do Afganistanu</i>	147

AUTOREFERATY

Justyna Dudek — <i>Marian Gołębiowski (1911-1996). Biografia żołnierza, opozycjonisty i emigranta</i>	165
---	-----

PRZEGLĄD BADAŃ

Konrad Paduszek — <i>Sprawa Tadeusza Kobylańskiego — stan badań, nowe dokumenty i hipotezy</i>	171
--	-----

DYSKUSJE I POLEMIKI

<i>Odpowiedź na recenzję Jarosława Centka, Marcina J. Mikulskiego, Tomasza Woźnego, Kompilatorska wojna trzech cesarzy</i> — Andrzej Olejko	193
---	-----

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

Sebastian Fikus — <i>Hybrydowa tożsamość</i>	201
Marek Andrzejewski — <i>O dziejach Gdańska w latach 1945-1970. Na marginesie książki Piotra Perkowskiego</i>	209

* * *

Stephen Kotkin, <i>Stalin</i> , t. I: <i>Paradoxes of Power 1878–1928</i> — Mariusz Wołos	219
Marcel Fontaine, <i>Journal de Guerre. Mission en Roumanie, novembre 1916–avril 1918</i> — Małgorzata Willaume	226
<i>Daleki Wschód w świetle wewnętrznych biuletynów centrali MSZ oraz raportów polskich placówek z lat 1920–1941</i> , oprac. Edward Kołodziej — Janusz Szczepański	229
Paweł Duber, <i>Działalność polityczna Kazimierza Bartla w latach 1926–1930. Z dziejów „liberalnego skrzydła” obozu sanacyjnego</i> — Marek Sioma	232
Grzegorz Bębnik, <i>Wrzesień 1939 r. w Katowicach</i> — Przemysław Olstowski	237
<i>Wołyń 1943. Pamięć złych czasów i symbol pojednania?</i> , red. Sylwia Galij-Skarbińska — Joanna Rak	242
„ <i>Nie należy dopuszczać do publikacji</i> ”. <i>Cenzura w PRL</i> , zbiór studiów pod redakcją Grażyny Gzelli i Jacka Gzelli — Anna Ź. M. Wiśniewska-Grabarczyk	245
Serhii Plokhyy, <i>The Last Empire. The Final Days of the Soviet Union</i> — Paweł Markiewicz	250

ŻYCIE NAUKOWE

Milena Bykowska — <i>Sprawozdanie z konferencji „Deportacje do ZSRS z ziem polskich 1944/1945. Perspektywa porównawcza”, Katowice 16 II 2015 r.</i>	253
---	-----

Wśród naszych Autorów m.in.

Prof. zw. dr hab. Marek Andrzejewski — w Instytucie Historii Uniwersytetu Gdańskiego

Mgr Milena Bykowska — doktorantka w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr Justyna Dudek — pracownik naukowy Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej Oddział w Lublinie

Dr hab. Sebastian Fikus — prof. nadzwyczajny Politechniki Opolskiej

Dr Łukasz Jureńczyk — adiunkt w Instytucie Nauk Politycznych Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Mgr Hubert Kuberski — doktorant w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Dr Joanna Maj — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Łódzkiego

Dr Anna Marcinkiewicz-Kaczmarczyk — pracownik naukowy w Biurze Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie

Mgr Paweł Markiewicz — doktorant w Instytucie Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie

Dr Jolanta Mysiakowska-Muszyńska — pracownik naukowy w Biurze Udostępniania i Archiwizacji Dokumentów Instytutu Pamięci Narodowej w Warszawie

Dr hab. Andrzej Olejko — prof. nadzwyczajny Uniwersytetu Rzeszowskiego

Dr hab. Przemysław Olstowski — prof. nadzwyczajny w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Mgr Joanna Rak — doktorantka na Wydziale Politologii i Studiów Międzynarodowych Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu

Dr hab. Marek Sioma — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Prof. dr hab. Janusz Szczepański — w Instytucie Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Prof. dr hab. Małgorzata Willaume — w Instytucie Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

Mgr Anna Ź. M. Wiśniewska-Grabarczyk — doktorantka w Studium Doktoranckim Języka, Literatury i Kultury Wydziału Filologicznego Uniwersytetu Łódzkiego

Dr hab. Mariusz Wołos — prof. nadzwyczajny w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Informacja dla autorów „Dziejów Najnowszych”

Redakcja zwraca się do wszystkich autorów o stosowanie następujących rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie:

1. Wszystkie teksty należy składać w dwu egzemplarzach oraz w wersji elektronicznej. Wydruk powinien być sporządzony według obowiązujących norm: Times New Roman 12 pkt., interlinia 1,5 wiersza, z marginesem z lewej strony szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia powinny być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) powinien wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko autora oraz dokładny adres, poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pismem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. I–II) cyframi rzymskimi i dalej: miejsce i rok wydania, nazwę wydawcy, na ostatnim miejscu liczbę stron. Imię i nazwisko autora recenzji — na końcu tekstu z prawej strony (oraz dokładny adres).

4. Teksty do działu „Życie naukowe” zawierają tytuł (na osi); podpis autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych przyjmujemy ogólnie przyjęte skróty (np. itp., m.in., rkps, mps, t., z., etc.), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską wówczas, gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7., dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem znaczenia w pierwszym przypadku ich zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy i roczniki periodyków i innych publikacji podajemy cyframi rzymskimi; zeszyty, numery i części — arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad będą zwracane autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

10. Redakcja prosi o dołączenie do artykułów streszczeń o objętości do 3000 znaków, wykazu słów kluczowych oraz zestawienia podstawowej bibliografii.

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są co kwartał. Cena prenumeraty krajowej wynosi na **2015 r. — 21 zł** (w tym 5% VAT).

Cena prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę jest powiększona o rzeczywisty koszt wysyłki.

Prenumerata realizowana przez RUCH S.A:

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie **www.prenumerata.ruch.com.pl**

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: **prenumerata@ruch.com.pl** lub kontaktując się z Centrum Obsługi Klienta „RUCH” pod numerami: 22 693 70 00 lub 801 800 803 — czynne w dni robocze w godzinach 7.00–17.00.

Koszt połączenia wg taryfy operatora.

Wpłaty w PLN na konto w banku PEKAO S.A. IV O/Warszawa, No. 68 1240 1053 1111 0000 0443 0494 lub w kasie Zespołu.

Dokonując wpłaty za prenumeratę w banku czy też w Urzędzie Pocztowym należy podać: nazwę naszej firmy, nazwę banku, numer konta, czytelny pełny adres odbiorcy za granicą, okres prenumeraty, rodzaj wysyłki (p-tą priorytetową czy ekonomiczną) oraz zamawiany tytuł.

Warunkiem rozpoczęcia wysyłki prenumeraty, jest dokonanie wpłaty na nasze konto.

Prenumerata opłacana w dewizach przez odbiorcę z zagranicy: przelewem na nasze konto w banku, SWIFT banku: PKOPPLPWXXX

w USD PEKAO S.A. IV O/Wwa IBAN PL 54 1240 1053 1787 0000 0443 0508

w EUR PEKAO S.A. IV O/Wwa IBAN PL 46 1240 1053 1978 0000 0443 0511

po dokonaniu przelewu prosimy o przesłanie kserokopii polecenia przelewu z podaniem adresu i tytułu pod nr faxu (+4822) 532 87 31.

Informujemy, że klienci płacący z zagranicy mogą też dokonać wpłaty na prenumeratę kartami kredytowymi VISA, MASTERCARD i AMERICAN EXPRESS w internecie <http://www.ruch.pol.pl>

Dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną:

do 5 XII — na I kw. r. następnego

do 5 VI — na III kw. r. bieżącego

do 5 III — na II kw. r. bieżącego

do 5 IX — na IV kw. r. bieżącego

Bieżące numery oraz wszystkie dostępne od 1999 r. można również kupić lub zamówić w Wydawnictwie DiG:

01-987 Warszawa, ul. Dankowicka 16c lok. 2

tel./fax (+4822) 839 08 38

e-mail: biuro@dig.pl; <http://www.dig.pl>

Na terenie kraju wpłat można dokonywać także w oddziałach terenowych firmy KOLPORTER S.A., właściwych dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora.

Szczegółowe informacje — bezpłatna infolinia 0 801 205 555

lub na stronie internetowej <http://www.kolporter.com.pl>

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the Foreign Trade Enterprise.

CHZ Ars Polona S.A.

03-933 Warszawa, ul. Obrońców 25, Poland

<http://www.arspolona.com.pl>

tel./fax (+4822) 509 86 09

cena 21,00 zł (w tym 5% VAT)
Nakład 500 egz.

